

Føroya

SOSIAL-DEMOKRATUR

Blaðstjóri
P. KARBECK MOURITSENPrent:
A. ØSTERFiskimenn og
útgerðamenn

Nú eru mest sum øll skipini afturkomin, og loyva vit okkum sostatt at nema eitt sindur við eitt og annað í sáttmálanum, fiskimonnum og útgerðarmonnum imillum, sum eftir okkara tykki ikki er greitt dugnaliga væl úr hondum teirra, ið sáttmálan hava smíðað.

Her skal fyrst takast fram paragraf 15, sum ljóðar soleiðis: „Í sjálvdráttarveidu ræður skipari og manning fyrri, hvørt lastamaður verður tikin ella ikki, og í jättandi föri verður hann mynstraður sum lastamaður og fiskimaður. Afturat fiskiparti sínum fær hann miðalpart, roknaður eftir 5 teimum bestu fiskipörtunum á túrinum, og av hesum skal manningin gjalda sín lutfalls-liga part, og gongur hettar av óbýtum.“

Hettar er alt, ið stendur um lastamannin, sáttmálasmiðurnir hava púra gloymt at siga eitt orð um lastamann í samveidu. Samveida er nokk fyrri tað mesta á skipum, ið fiska við Grönland, og har er oflast so nógvur fiskur, at tað ofta mugu vera 3-4 og fleiri lastamenn. Mynstraður er tó bert tann eini, og skuldi tað so verið mest rættvíst, at útgerðarmaðurin lónaði einsamallur tann kosna lastamannin, tí manningin ger sína skyldu í lastuni, og nerver tað ikki útgerðarmannin. Tá vit lesa hendan paragraf, finna vit tað náttúrligt og rættvíst at útgerðarmaðurin lónar lastamannin einsamallur; men soleiðis er tað tó ikki. Nú skal tað tó sigast, at summir útgerðarmenn hava verið av teirri áskoðan, at teir hava avroknað lastamannin á samveidi eins og í sjálvdrátti, altoy av óbýtum, men so hava aðrir verið so framförrir, at teir hava latið manningina lóna alt lastarbeiði — latið lastamannin rokna av, av parti manningina, her er eitt dømi: Við skipi vit vóru við í fjör, fingið vit 5000 kr. í part av Grönlandsferð, vit vóru 25 partar, áttu 50 pst. av veiðuni, lastamaðurin fær sostatt 5000 kr. frá 25 monnum, tað eru 200 kr. pr. mann, um útgerðarmaðurin lónaði helmingin, vildi vit fingi 100 kr. meiri hvör maður, og so hava vit fyrri uttan hettar, arbeitt í lastini óføra nógv allan túrin, sum oman fyrri ávíst, tí ein maður kann ikki komast út yvir lastina í so stórum fiskarii, sum tað ofta er í Grönlandi. — Nú rópa vit til tykkara, Dánjal Klein við Gjógv og J. H. Danbjörg í Porkeri, fáid beinan vegin skil á hesum, fáid ein dóm til vegar, um tit ikki uppá annan máta kunnu fáa okkum okkara reina og beina rætt framtan. Tit hava skyldu bæði fyrri árið í fjör og í ár, at greiða hesa sak, um tit bæði annar og annar, skulu hugsa um at sita sum fiskimannsins umboðsmenn. Vit hava nú hug at steðga her viðvikjandi lastamanni, livist so spyrst, vit hiltast kanska aftur seinni.

Nókur fá orð skulu vit siga til tykkum harra Klein og Danbjörg, um landing í Grönlandi. Sum bæði

tykkum og okkum er kunnugt, hava fiskimenn verið illa royndir av at landa fisk til dampara í Grönlandi. T. d. í 1934 landaðu vit skipini tóm til damparan í Föroyingahavnini á Ólavssöku, og fiskitrot var so stórt alla tíðina aftaná Ólavssöku, at einstök skip máttu taka grót til barlast heim aftur um heystið. Her hava útgerðarmenn og fiskimenn ógvuliga mótsriðandi umstøður; tað er sárt hjá fiskimanni at lata sín part fyrri litið meiri enn hálvan pris í damparin í Grönlandi og vera óvissur um, hvat aftur fæst. Fiskimannsins partur er, sum eisini útgerðarmannsins, fingin umborð við kroppsligt slit og tusk, hann má tí vera harmur at selja sum t. d. í ár fyrri 1 kr. kg., tá hann heima kann fáa 1.56 oyru. — Fiskimaðurin hevur ein arbeiðsdag uppá 18 tímar og lossa skal hann í damparin frá kl. 4 á morgni til kl. 10 á kvöldi, hann kann tá ikki beinan vegin fara í koyggjuna, tí tá er hann skitin og tvitin, og hann hevur ikki konu ella móðir at taka karmin upp.

Útgerðarmaðurin hevur tað ikki soleiðis, hann situr í bleytum stóli við garvaðum skinni undir fótunum, hann skipar fiskasöluna við t. d. Mauritsen, og um fiskimaðurin mukkar ímóti skal tað koma honum aftur um brekku — dömir eru í so máta. Í ár í Grönlandi var óføra góður samanstandur við einstökum skipum. Nú vita vit ikki, um fiskimenn hava skyldu at landa ella lossa útgerðarmannsins part, men hava vit hesa skyldu, skulu tit harrar Klein og Danbjörg vita av, at vit vilja hava okkara friðheit, vit vilja ikki vera eins og kúgv ið tjóðri verður bundið um hornini á og síðani leidd, har ein, ið hevur hana í valdi, vil, hon skal vera. Vit vilja hava rætt, men ikki plikt at landa ella lossa í, hvar vit eru staddir; hettar seta vit fram, og hetta er okkara fasta stöða: *rætt men ikki plikt* at landa og lossa. Er tað ikki harmuligt at útgerðarmenn skulu hava ein útreiðslupost sum eitur *Andel í Fragt*. Teir hava uttan fiskimannsins vitandi og vilja ordna við fiskakeyparin hesa frakt, tá so nógvur fiskur trýtur, og fraktin ikki kemur í lag, skal fiskimaðurin gjalda *Andel í Fragt*. Fiskimaðurin kann ikki hava skyldu at gjalda lutvísu frakt uttan so, at sáttmáli er herum millum báðar partar, og fiskimenn mugu hava eins góðan rætt og útgerðarmaðurin at taka avgerð um fiskasöluna. Pliktarbeiði eigur einki at vera uttan tað vanliga skipsarbeiði. Grein 8, petti 2-3 gevur útgerðarmanninum rætt at avrokna fiskimenn eftir linukontrakt, um so allur fiskurin er veiddur við snöri, bert lína er umborð, hettar er eitt av teimum brekum sáttmálin hevur, og sum tit, ið umboða fiskimenninar ikki hava verið förrir fyrri at skilt, aðrenn tit undirskrivaðu navn tykkara á sáttmálan. Vit eru tó ikki blindir fyrri, at gott er at hava línu umborð, og at línuútgerð er reiðaranum dýr; men tá hon verður litið ella einki nýtt, so má hon ikki hjálpa til at minka um hýrur fiskimanna.

Vit hava nógv enn at skriva um, men hesa ferð fara vit at gevast fyrri fyrst.

Vit skulu aftur til síðst einaferð enn minna Dánjal Klein og Danbjörg á skjótast at fáa skil á lastamanninum og hava í huga, hvat vit her hava víst á.

Við hávirðing
Fleiri fiskimenn.

Føroya Bjór

Øl- og Mineralvatnsvirki

Málacís nr. 4

FØROYA PILSNAR
EKTA MALTØLCitron sodavatn
Appelsin limonada
Hindber limonada
Jærøber limonada
Vanillie limonada
Appolinaris

Øl og mineralvatn verður bert sent til teir kundar, ið senda kassar og flæskur aftur. **Sendið tóm tó góðs aftur!**

EINAR WAAG
Klakksvík.ASBEST CEMENT
TAGPLADER

alter paa Lager. - De hjemkomne Plader egner sig
ligeledes til udvendig Beklædning.

A-S BALSLEV & CO.
TORSHAVN

AUSTIN

Lastvognar Persónvognar

við oljutrykksvippu

til 4-5-6 persónar

HAVA ALLAR FYRIMUNIR

Vit lata beinleiðis ímóti innflutningsloyvi. - Send
loyvið inn beinan vegin. - Allir vognar við litum
effir ynski.

A.S Charles Mauritzen & Co.
Tórshavn

AKTIESELSKABET

FØROYA BANKI

HOVEDKONTOR
THORSHAVN

Stiftet 1906

AFDELING:
FRANGISVAAG

Aktiekapital og Reserver ca. Kr. 2.000.000

Bankforetninger af enhver Art udføres.

Kontortid Kl. 11 - 3.

Lørdag 11 - 2.